MALTA

QORTI TA' L-APPELL KRIMINALI

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH GALEA DEBONO

Seduta tas-27 ta' Novembru, 2008

Appell Kriminali Numru. 222/2008

Il-Pulizija
(Spt. E. Cuschieri)
Vs
Vincent Cortis

Il-Qorti,

Rat l-akkuza dedotta kontra l-appellant quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta’ Gudikatura Kriminali talli f’dawn il-gzejjer u cioe’ fl-inhawi ta’ Ras is-Sieqja, Burmarrad, fis-27 ta’ Lulju, 2003, ghall-habta tal-10.30 a.m.

1. minghajr il-hsieb li jisraq jew li jaghmel hsara kontra l-ligi izda biss biex jezercita’ jedd li jippretendi li ghandu, gieghel jew fixkel lil Joseph Cilia, Angelo Fenech, Salvu Fenech u Nazzareno Grima w dan in konnessjoni ma ghelieqi li jinsabu fl-inhawi ta’ ras is-Sieqja, Burmarrad u dan billi b’mod arbitrarju qabad u okkupa, (harat) trejqa li l-imsemmija kwerelanti juzaw biex jghaddu ghar-raba taghhom in kwistjoni;

2. ghamel ingurji u/jew theddid fil-konfront ta’ Anglu Fenech.

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta’ Gudikatura Kriminali tat-2 ta’ Lulju, 2008, li biha, wara li rat l-artikoli 17, 85 u 339(e) tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta’ Malta, sabet lill-appellant hati tal-akkuzi kollha migjuba fil-konfront tieghu w ikkundannatu multa ta’ hames mitt Euro (€500).
B’applikazzjoni tal-Artikolu 377 tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta’ Malta, l-Qorti ordnatlu sabiex sa zmien xahar (1) inehhi l-inkonvenjent minn fuq il-passagg mertu tal-kawza w jippermetti lil Joseph Cilia, Angelo Fenech, Salvu Fenech u Nazzareno Grima jgawdu d-dritt tal-passagg li kellhom qabel ma nholoq l-inkonvenjent.

Rat ir-rikors tal-appellant minnu pprezentat fil-11 ta’ Lulju, 2008, li bih talab li din il-Qorti joghgobha thassar u tirrevoka s-sentenza appellata w tilliberah minn kull piena w imputazzjoni.

Fliet l-atti kollha processwali.

Rat il-fedina penali aggornata tal-appellant esebita mill-prosekuzzjoni fuq ordni tal-Qorti.

Rat illi l-aggravji tal-appellant, fil-qosor, huma s-segwenti w cioe' :- 1. li l-akkuza hija marbuta ma data w lok specifiku w cioe' s-27 ta' Lulju, 2003 fl-inhawi ta' Ras is-Sieqja, Burmarrad. Mix-xhieda tal-prosekuzzjoni hemm incertezza kbira dwar meta sehh l-allegat incident. Illi apparti dan l-appellant issottometta li fid-data imsemija fl-akkuza hu kien f' ghalqa ohra privata tieghu w mhux fl-ghalqa in kwistjoni. Hadd mill-kwerelanti ma xehed li rah jahrat l-allegat passagg. Kull ma jghidu hu li rawh mahrut. Illi l-kwerelanti xehdu li l-ghelieqi taghhom qeghdin fil-Wilga ta' Burmarrad mentri l-akkuza tikkoncerna "Ras is-Sieqja" f' Burmarrad. Ghalhekk l-Ewwel Qorti ma setghetx issib htija tar-reat ta' ragjon fattasi. 2. Li minghajr pregudizzju ghal dan, l-Ewwel Qorti ma ghamlitx apprezzament tajjeb tal-fatti esposti quddiemha fir-rigward tad-dritt ta' passagg li allegaw il-kwerelanti. L-appellant

isostni li din l-istrixxa ta' art formanti parti mill-allegat passagg qatt ma kienet intiza sabiex terzi jghaddu minn fuqha stante li dan kien minn dejjem wied. Inoltre l-kwerelanti ammettew li ghandhom access minn bnadi ohra. L-appellant kien ilu jahdem dan ir-raba ghal sentejn u qatt ma kellu xi ilment, inkluz fuq l-allegat passagg. 3. Dwar l-allegati ingurji jew theddid fil-konfront ta' Angelo Fenech dawn huma michuda mill-appellant. Kienu l-kwerelanti li dahlu fir-raba tieghu w bdew jipprovokawh bi kliemhom. B' dana kollu, hu baqa' ghaddej bil-lant tax-xoghol. Hemm versjonijiet differenti ta' x' allegatament qal l-appellant. Kull ma ghamel kien li ma accettax l-offerta ta' Angelo Fenech li jaghtih somma ta' Lm100 ghat-tadam, sabiex jghaddi minn hemm. Apparti d-differenza fid-data minn dak li xehed Angelo Fenech u d-data indikata fic-citazzjoni, l-Ewwel Qorti qatt ma setghet issib htija tat-tieni imputazzjoni.

Semghet it-trattazzjoni;

Rat l-ordni taghha biex il-kawza tigi rikjamata ghas-seduta tal-lum ghas-sentenza;

Ikkonsidrat;

Illi l-aggravju principali tal-appellant hu li l-Ewwel Qorti ghamlet apprezzament hazin tal-provi traskritti li ngabru mill-perit tekniku, Valerio Schembri, li kkonferma r-relazzjoni tieghu quddiem din il-Qorti. Issa hu principju ormaj stabilit fil-gurisprudenza ta’ din il-Qorti (kemm fil-kaz ta’ appelli minn sentenzi tal-Qorti tal-Magistrati kif ukoll fil-kaz ta’ appelli minn verdetti w sentenzi tal-Qorti Kriminali) li din il-Qorti ma tiddisturbax l-apprezzament dwar il-provi maghmul mill-Ewwel Qorti jekk tasal ghall-konkluzzjoni li dik il-Qorti setghet ragonevolment u legalment tasal ghall-konkluzzjoni li waslet ghaliha. Fi kliem iehor, din il-Qorti ma tirrimpjazzax id-diskrezzjoni fl-apprezzament tal-provi ezercitata mill-Ewwel Qorti, izda taghmel apprezzament approfondit tal-istess biex tara jekk dik l-Ewwel Qorti kienetx ragjonevoli fil-konkluzzjoni taghha. Jekk izda din il-Qorti tasal ghall-konkluzzjoni li l-Ewwel Qorti fuq il-provi li kellha quddiemha, ma setghetx ragjonevolment tasal

ghall-konkluzzjoni li waslet ghaliha, allura din tkun raguni valida, jekk mhux addirittura impellenti, sabiex din il-Qorti tiddisturba dik id-diskrezzjoni w konkluzzjoni (ara f'dan is-sens *"inter alia"* l-Appell Kriminali : **"Il-Pulizija vs. Raymond Psaila et."** [12.5.94; **"Ir-Republika ta' Malta vs. George Azzopardi "** [14.2.1989]; **"Il-Pulizija vs. Carmel sive Chalmer Pace"** [31.5.1991] ; **"Il-Pulizija vs. Anthony Zammit"** [31.5.1991] u ohrajn .

"Illi appropozitu, din il-Qorti tirriferi ghal dak li nghad minn LORD CHIEF JUSTICE WIDGERY fil-kawza **"R. v. Cooper**" ([1969] 1 QB 276) (in konnessjoni mal-artikolu tal-ligi Ingliza s. 2 (1) (a) tal-Criminal Appeal Act, 1968) :-

"assuming that there was no specific error in the conduct of the trial , an appeal court will be very *reluctant to interfere with the jury's verdict (in this case with the conclusions of the learned Magistrate) , because the jury will have had the advantage of seeing and hearing the witnesses, whereas the appeal court normally determines the appeal on the basis of papers alone . However, should the overall feel of the case – including the apparent weakness of the prosecution evidence as revealed from the transcript of the proceedings – leave the court with a lurking doubt as to whether an injustice may have been done, then , very exceptionally, a conviction will be quashed."* (Ara wkoll BLACKSTONE'S CRIMINAL PRACTICE (1991), p. 1392)

Ghalhekk din il-Qorti regghet ghamlet ezami approfondit tal-provi traskritti fil-process biex tara jekk l-Ewwel Qorti setghetx legalment u ragjonevolment tasal ghall-konkluzzjoni ta' htija dwar ir-reati ta' ragjon fattasi w ta' ingurji w theddid.

Ikkonsidrat;

Illi l-fatti tal-kaz kif jirrizultaw mill-provi traskritti huma fil-qosor is-segwenti :- F' xi zmien fis-sajf tas-sena 2003, il-kwerelanti kienu marru f' eghlieqi li hemm fil-limiti ta' Burmarrad u hemm raw lill-appellant u beda xi diverbju bejnithom dwar id-dritt ta' passagg mill-ghalqa mahduma

mill-appellant fejn kien hemm xi tadam imhawwel u senjatament minn parti minnha li huma allegaw li kellhom dritt ta' passagg, kif anki rrizulta minn xi xhieda ohra.

Illi l-Ewwel aggravju tal-appellant jirrigwarda d-data specifika li tissemma fl-akkuza w l-fatt li hadd mix-xhieda prodotti ma kien kapaci jindika din id-data. Issa huwa minnu li **Nazzareno Grima** xehed: *"Naf li meta ppruvajna nidhlu w laqghana kien fis-sajf, aktarx Awwissu, ta' l-2003"* (fol. 59**)** u li **Saviour Fenech,** li xehed fis-seduta tat-2 ta' Dicembru, 2003, jghid : *"Tlitt xhur ilu morna bhala grupp inkellmuh bil-kelma t-tajba."* (Fol.60) u li **Angelo Fenech** xehed li: *"Nghid li l-imputat Cortis harat il-moghdija in kwistjoni. Kien is-sajf ta' l-2002. Jien smajt minnghand shabi li nhartet…"* Meta gie biex isemmi l-incident fejn kienu marru jkellmu lill-appellant, ma jsemmi ebda data w jghid biss: *"Meta morna nghidu l-imputat u precizament morna biex nghaddu, kien hemm it-tadam imhawwel."* (fol. 73). Dak in-nhar l-appellant kien qalilhom: *"Ma tghaddux, forsi nhalli lil xi hadd mejjet hemm." u li* **Antonio Bartolo** (fol. 88- 90) ma semma ebda dati. Pero' **Giamaria Bartolo,** li xehed fit-12 ta' Mejju, 2005 (a fol. 98 et seq.) kien aktar specfiku dwar id-data u qal: *"Fis-27 ta' Lulju, morna inkellmuh imma qalilna : jekk inthom tghaddu jien nispara ghalikom." ….."U lill-Anglu qallu " Ghaddu forsi nhalli xi wiehed minnkom mejjet hemm!!"*

Da parti tieghu **l-appellant,** li xehed a fols. 114 et seq., ma jichadx li *"dak in-nhar ta' l-incident"* kienu marru jkellmuh il-kwerelanti u xi bdiewa ohra izda jghid li dan sar f' ghalqa privata tieghu li tigi xi tlitt mitt metru boghod. *"Sussegwentement gew fejni xi tminja jew ghaxra minnhom fejn kont jien."* Jaf li Anglu Fenech resaq fejnu u qallu li ser joffrulu mitt lira izda hu ma kienx accetta. Wara telqu w wara xi nofs siegha hu mar id-dar jiekol bicca hobs u *"ftit wara rcevejt telefonata mill-ghassa tal-Pulizija tal-Mosta biex immur hemm ghax iridu jkellmuni."*

A fol. 3 tal-process giet esebita l-kwerela maghmula ghan-nom tal-kwerelanti minn Dr. Angelo Farrugia & Associates li ggib id-data tat-**28 ta' Lulju, 2003** u li *"inter alia"* tghid : *"u takkuzah lill-Vince Cortis , l-kwerelat …tali dan b' mod*

*arbitrarju u skond il-ligi , qabad u okkupa w harat triq li l-imsemmija kwerelanti minn dejjem uzaw biex jghaddu ghar-raba taghhom u li dan fil-gurnata tas-**27 ta' Lulju, 2003 ghall-habta tal-10.30 am*** (ossia l-jum ta' qabel) *zamm hu personalment lill-kwerelanti milli jghaddu…."*

In effeti l-akkuza harget b' riferenza specifika ghal din id-data.

Meta xehed l-appellant ma cahadx li kien gara xi haga fid-data imsemmija fic-citazzjoni anzi, kif fuq intqal, beda proprju t-tieni paragrafu tax-xhieda tieghu bil-kliem: **"Dak in-nhar tal-incident…**" Ovvjament meta xehed hekk seta' kien biss qed jirriferi ghall-incident li jissemma fl-imputazzjoni w li jgib id-data hemm indikata. Hu ma cahadx li dak in-nhar kien hemm inkontru bejn il-bdiewa w bejnu, kif xehdu diversi xhieda, izda llimita ruhu biss biex jaghti l-versjoni tieghu ta' fejn kien ezatt u cioe' f' ghalqa tieghu w li meta mar ikellmu Angelo Fenech u ghamillu l-offerta, hu ma kienx heddu. Fi kliem iehor hu kkontesta l-post preciz fejn sar l-inkontru w d-diskors li allegatament intqal minnu izda ma kkontestax li fid-data u l-hin indikati fic-citazzjoni kien sehh l-inkontru.

Ghalhekk, ghalkemm mid-depozizzjonijiet tax-xhieda tal-prosekuzzjoni ma ssemmietx preciz id-data ta' dan l-inkontru, l-appellant implicitament fid-depozizzjoni tieghu accetta li kien dak il-jum indikat fic-citazzjoni li sar dan l-inkontru.

Kwindi l-aggravju dwar li ma rrizultatx id-data meta sar "l-incident" hu wiehed stirakkjat ghall-ahhar u qed jigi respint bhala infondat.

L-istess japplika ghall-aggravju dwar l-isem preciz tar-raba. L-appellant isostni li l-akkuza tikkoncerna "Ras is-Sieqja" f' Burmarrad mentri xi xhieda rreferew ghall-ghelieqi taghhom li qeghdin fil-Wilga ta' Burmarrad. L-istess appellant pero' jibda proprju x-xhieda tieghu billi jghid (fol. 114): *"Jien ghandi xi raba fis-**Sieqja, Burmarrad."*** Din id-deskrizzjoni li ta l-istess appellant tikkombacja b' mod sostanzjali mal-isem tar-raba li hemm

fl-akkuza w ma thalli ebda dubju f' mohh il-gudikant li l-post fejn saru l-allegati reati kien proprju l-istess wiehed fejn jghid li ghandu r-raba l-appellant. Li umbaghad mill-pjanti esebiti jirrizulta abbondantement li t-trejqa jew passagg li hemm kwistjoni fuqha tigi proprju f' "Ras is-Sieqja" (ara fols. 53, 54 u 56) u li din tigi fil-"WILEG ta' BURMARRAD" (ara site plan mehuda mis-Survey Sheet numru 4677 a fol. 55). Ix-xhud Grima a fol. 59 jghid li ghandu raba "gewwa Burmarrad u dan fil-kuntrada maghrufa bhala s-Sieqja". Angelo Fenech isemmi "raba fl-inhawi tal-Wilga, f' Burmarrad". L-istess isemmi Giamari Bartolo a fol. 99 "Il-post huwa l-Wilga ta' Burmarrad". Mill-pjanta a fol.55 ghahekk jirrizulta bla ebda dubju li Ras is-Sieqja tiffomra parti mill-area akbar maghrufa bhala "Il-Wileg ta' Burmarrad" u ergo ma hemm ebda incertezza kif qed jipprova jargumenta l-appellant dwar il-post u l-art li dwarha hemm il-kontestazzjoni w fejn allegatament sar xi theddid. Ghalhekk anki dan l-aspett tal-ewwel ilment hu infondat u qed jigi respint.

Illi umbaghad il-fatt li hadd ma ra lill-appellant jahrat dik il-parti tat-trejqa dak in-nhar tas-27 ta' Lulju, 2003, ma jfisser xejn ghaliex irrizulta abbondantement u dan mhux kontestat mill-istess appellant li hu fil-fatt kien **okkupa** parti minn din it-trejqa billi fiha hawwel it-tadam w fil-fatt il-kliem adoperat fic-citazzjoni jinkludi il-kliem: "qbadt u okkupajt ….trejqa." Mhux kontestat li dak in-nhar tas-27 ta' Lulju, 2003, parti mit-trejqa kienet okkupata mill-appellant billi fiha kellu t-tadam mizrugh, tant li jghid li Angelo Fenech offrielu LM100 ghat-tadam biex ikunu jistghu jghaddu minn hemm. Issa hu risaput li wiehed mill-modi ovvji li xi hadd jista' "jokkupa" art agrikola hu proprju billi jhawwel jew jizra' wcuh fiha. Anki jekk it-thawwil tat-tadam ma sarx fil-27 ta' Lulju, 2003, l-effetti tieghu kienu ghadhom jippersistu bhala reat permanenti *"continuing offence"* anki f' dik id-data w b' dik l-okkupazzjoni, l-appellant kien qed jimpedixxi anki jekk in parti l-access tal-kwerelanti minn fuq dik it-trejqa. Konsegwentement l-Ewwel Qorti kellha kull dritt li bhala apprezzament ta' fatt tikkonkludi l-appellant kien fid-data indikata fic-citazzjoni qed okkupa dik il-parti ta' art in kontestazzjoni.

Ikkonsidrat;

Illi l-appellant instab hati mill-Ewwel Qorti tar-reat ta' *"ragion fattasi"* jew dak li jissejjah *"the exercise of a pretended right"* . Illi din l-azzjoni bazata fuq l-Artikolu 85 tal-Kap.9 tal-Ligijiet ta' Malta hija speci ta' zona grigja bejn il-kamp civili u dak kriminali, tant li Sir Andrew Jameson, meta kien qed jigi abbozzat il-Kodici Penali Malti, kien osserva fir-Rapport tieghu fir-rigward li :-

"It is doubtful whether acts of this kind would not be better left to the operation of the ordinary civil remedies by way of interdict of or claim for damages....." (Ara Prof. Sir Anthony Mamo - Notes on Criminal Law" (Parti Speciali) Vol. II)

Illi l-elementi tar-reat in dizamina gew magisterjalment migbura fid-definizzjoni analitika moghtija mill-Imhallef W. Harding fis-sentenza ta' din il-Qorti fil-kawza **" Il-Pulizija vs. Giuseppe Bonavia et. "** (App. Krim. 14.10.1944 , Vol.XXXII - IV, p.768) u dawn jinkludu :-

a) att estern li jimpedixxi persuna ohra minn dritt li hija tgawdi, u li jkun sar bid-dissens esplicitu jew implicitu ta' dik il-persuna .

b) l-imputat irid jemmen li qed jagixxi bi dritt ;

c) ix-xjenza tal-imputat li qed jiehu b'idejh dak li suppost jiehu tramite l-process legali;

d) li l-att ma jinkwadrax ruhu f'reat aktar gravi .

Illi, kif dejjem gie ritenut, element importanti kostituttiv ta' dar-reat hu dak intenzjonali fis-sens li l-agir ta' dak li jkun irid ikun maghmul bil-hsieb li hu qed jezercita dritt li jahseb li ghandu ghad-distinzjoni mir-reati ta' serq jew danni volontarji fuq proprjeta' ta' haddiehor per ezempju. Ghalhekk hemm bzonn li issir indagni fuq il-movent li jkun wassal lill-persuna li ikkommettiet dar-reat biex taghmel dak li ghamlet. L-element materjali invece jikkonsisti filli wiehed jippriva persuna ohra minn xi dritt fuq haga li ghandu id-dgawdija taghha.

Ir-reat ma jissussistix meta l-att materjali jikkonsisti fir-retenzjoni ta' pussess li dak li jkun gja ikollu. Hemm bzonn li jkun hemm att pozittiv li jippriva lit-terz, jew ifixklu fil-pussess tal-haga ghax kif jghid il-CARRARA (Prog. Parte Speciale Vol.5 para. 2850 :-

"L' atto esterno deve privare altro contro sua voglia di un bene che gode. Chi e' nell'attuale godimento di un bene e continua a goderne a dispetto di chi non voglia; non delinque perche' la legge protegge lo "stato quo" , il quale non puo' variarsi tranne per consenso degli interessati o per decreto della autorita' giudiziale ."

Issa fil-kaz in ezami, ma hemmx dubju li l-appellant fil-fatt kien okkupa parti mit-trejqa jew passagg li minnhu fi zmien antecedenti kellhom access il-kwerelanti li huma bdiewa li jahdmu r-raba tad-dintorni fil-Wileg ta' Burmarrad, pero' isostni li dan ghamlu ghax hemm dejjem kien wied u li l-kwerelanti jistghu jghaddu ghar-raba taghhom minn band' ohra jekk iridu.

Fil-fehma ta' din il-Qorti, l-Ewwel Qorti kellha kull dritt li tistrieh fuq il-provi tal-kwerelanti li hemm kellhom dritt li jghaddu w li tiskarta c-cahda ta' dan id-dritt skond ix-xhieda tal-appellant. Stabilit dan, l-appellant ma setax *di privato braccio* jaqbad u jiehu dak li kien jippretendi li kien tieghu w jibda jahdem it-trejqa jew parti minnha li kienet tintuza mill-kwerelanti w bdiewa ohra tad-dintorni, anki jekk stess haseb li kellu dritt jaghmel hekk.

Ghalhekk l-aggravji dwar l-ewwel imputazzjoni qed jigu respinti w, fil-fehma ta' din il-Qorti, l-Ewwel Qorti kellha kull dritt li tikkonkludi li kienu jikkonkorru l-elementi tar-reat ta' ragion fattasi dedott kontra l-appellant.

Ikkonsidrat;

Illi wara li jitwarrbu l-aggravji dwar id-data u l-post fejn gara l-incident, kif fuq deciz, l-aggravju dwar it-tieni imputazzjoni jirriduci ruhu biss ghall-wiehed ta' kredibilita'. Ghalkemm l-appellant cahad kategorikament li hu b' xi mod hedded jew ingurja lil Angelo Fenech (fol. 115), dan

tal-ahhar xehed, a fol. 73, li meta qalu lill-appellant biex, wara li jaqta' t-tadam, ihalli it-triq kif kienet, l-appellant kien qalilhom li hemm ma kienx hemm triq u zied jghid *: "Ma tghaddux forsi nhalli lil xi ghadd mejjet hemm."* F' dan Fenech hu korroborat minn Nazzareno Grima li xehed li sema lill-appellant jghid *: "li jekk nghaddu minn hemm ser ihalli xi hadd minnha mejjet ."* (fol. 59). Hu korroborat ukoll minn Giamaria Bartolo (fol. 98) kif diga' fuq intqal.

Illi umbaghad kif dejjem gie ritenut minn din il-Qorti mhux kull konflitt fil-provi ghandu awtomatikament iwassal ghall-liberazzjoni tal-persuna akkuzata. Imma l-Qorti, f' kaz ta' konflitt fil-provi, trid tevalwa l-provi skond il-kriterji enuncjati fl-artikolu 637 tal-Kodici Kriminali w tasal ghall-konkluzzjoni dwar lil min trid temmen u f' hix ser temmnu jew ma temmnux. (ara ap. Krim. "**Il-Pulizija vs. Joseph Thorne"** [9.7.2003] u ohrajn). Ghalhekk l-Ewwel Qorti kellha kull dritt li legalment u ragjonevolment taccetta l-versjoni tax-xhieda tal-prosekuzzjoni w tiskarta dik tal-appellant u din il-Qorti ma tara ebda raguni impellenti ghala ghandha tbiddel din id-decizjoni.

Indubbjament umbaghad il-kliem li ntqal jammonta ghal theddida fil-konfront ta' Angelo Fenech u ohrajn u ghalhekk l-Ewwel Qorti kellha kull dritt li ssib htija anki taht din it-tieni imputazzjoni. Ghalhekk anki dan l-aggravju qed jigi respint.

Illi ma hemm ebda aggravju dwar il-piena *"ut sic"* u, f' kull kaz, ma jidhirx li hemm lok li din tigi varjata ghax la hija barra mill-parametri legali w lanqas hija sproporzjonata fic-cirkostanzi u ghalhekk din il-Qorti ma thossx li ghandha b' xi mod tiddisturba d-diskrezzjoni tal-Ewwel Qorti.

Ghal dawn il-motivi l-appell qed jigi michud u s-sentenza appellata qed tigi konfermata fl-intier taghha.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------